

Забавачниците и класовете за първоначално образование също безплатни. Университетските курсове и класовете за по-възрастни се плащат.

Повечето отъ техническите класове също също безплатни. Въ тяхъ се изучава тъкачество, чертане и техническо рисуване, ръзбарство, кројчество, готварство и музика.

*

Но едва ли не най-голъмо значение иматъ многочислениятъ клубове, открити при заселищата. Това също самостоятелни организации, които получаватъ отъ заселището само помъщения, обаче несъмнено е, че повечето отъ тяхъ също се появили подъ влиянието на заселниците, а много отъ тяхъ се ръководятъ отъ последните. Особено клубовете на момчетата и момичетата.

Клубовете иматъ не само образователно значение. Най-вече тъ спомагатъ да се създадатъ добри съседски връзки. И въ това отношение дейността на заселниците напълно се оценява отъ беднотията. Това ясно е изказано въ една речь на председателката на женския клубъ, откритъ при друго заселище въ Чикаго, наречено „Комонсъ“ (община). Въ своята речь тя казва:

— „Преди две години, нѣкои отъ настъ, кога за пръвъ пътъ посетиха това заселище, нѣмаха ни най-малка представа, какво въздействие би имало то върху настъ. Ние се преселихме повечето изъ малки селца, дето всички хора се познаватъ единъ другъ. Дойдохме въ този голѣмъ градъ и се почувствувахме като затворени въ тъмници. Ние се бояхме да говоримъ съ нашите съседи, бояха се и тѣ отъ настъ. Когато „Комонсъ“ отвори своите врати и ни покани, ние не можехме да разберемъ какво значи това. Но ние влѣзохме и, за наша почуда, почувствувахме се срѣдъ другари, които се интересуваха отъ настъ и отъ нашия всѣкидневенъ животъ. Вратата на „Комонсъ“ бѣха винаги отворени, и всѣкога тамъ се намираше човѣкъ, готовъ да ни изслуша, да ни ободри и помогне срѣдъ разочарованията, които всѣки преживяваше. Въ скоро време намъ взе да се струва, че е невъзможно да живѣемъ безъ „Комонсъ“. . . .“

Въ отчета на клуба за обществени реформи, основанъ при университетското заселище въ Ню-Йоркъ, ето какъ се описва влиянието на клуба върху неговите членове:

„Връзките на обичъ и другарство, завързани въ честите разтуши събрания, ставаха все по-яки и по-яки. Сега нашите членове сподѣлятъ своите грижи, тѣги и радости, и въ случай на нужда, протѣгатъ единъ на другъ ръка за помощъ. Ние чувствувахме, че въ това отношение нашата цель е постигната. Еднакъ